

Poština
pavšalirana.Uredništvo
in
upravnništvo
lista je
v Ljubljani
Breg št. 12.
Telefon 119.

AVTONOMIST

Glasilo „Združenja slovenskih avtonomistov“.

Izhaja vsako soboto.

Celoletna naročnina 50.— D mesečna 4.— „ Inozemstvo celoletno 100 D. Posamezne številke se računijo po 1 Din Inzerati se računajo: pol str. 350 D, manjši sorazmerno. — Pri malih oglasih beseda 75 p.

Raj hočemo?

Lastno zakonodajo na lastnih tleh vzrastlega slovenskega ljudstva!

Somišljenikom!

Poziv! Pogostokrat dobivamo pisma od naših naročnikov, naj jim pošljemo po več številke našega lista, katere potrebujejo za agitacijo. Drugi zopet nam pošiljajo naslove, na katere naj pošljemo list v kolportžo. Iz raznih krajev nam pišejo tudi, da bi v tem ali onem kraju list redno nabili na javnem kraju, da ga morejo brati vsi. Neredkokrat se tudi dogodi, da posamezniki prosijo, ker list radi čitajo, da bi jim izjemoma znižali naročnino, ker so v slabih gnotnih razmerah. Takšnje prošnje so časih opravičene, časih pa tudi ne in uprava lista jih ne more vedno pravilno presoditi. Zato smo se odločili, da določimo v vsakem kraju, kjer imamo kaj naročnikov, svojega zaupnika ali poverjenika. Njega

gova naloga bi bila, da uredi v svojem okolišu kolportžo našega lista, da nam daje informacije o ljudeh in o resničnosti dopisov, da nam daje nasvete komu bi list poslal na ogled in da eventualno kasira naročnino. Zasebnikom, ki bi prevzeli list v kolportžo se prizna K 1.— za vsak prodani izvod. Zaupniki ali poverjeniki, ki se javijo prostovoljno, dobe en izvod lista za stonj ter se jim povrnejo tudi vsi stroški, ki jim nastanejo iz tega posla. Prosimo, da se tisti naši somišljeniki, ki bi bili pripravljeni to delo prostovoljno prevzeti, naznanijo z dopisnico na našo upravo: Ljubljana, Breg št. 12.

Slovenski vihar.

Težka in bridka usoda preganja mali in izmučeni slovenski narod.

Dolga stoletja je roboval in tlačil tujim grofom in baronom, hlapčeval je Nemcem, hlapčeval Italijanom, njegovi lastni nezavedni sinovi pa so ga sami vodili pod tujo peto za borno skledo leče, ki jim jo je „milostno“ postavil na mizo ošabni tujegospodar.

Le malokdaj je našemu rodu zasijala iskrica prave svobode. A še takrat je zasijala svoboda našim očem le za trenutek, potem pa nas je objela zopet dolga tema.

Tako je bilo do svetovne vojne. Ta vojna je napolnila kelih slovenskega trpljenja do vrha.

V najhujši sili, sestradan in obupan, pa se je dvignil slovenski Peter Klepec in začutil v svojih žilah prej neznan moč in silo. Strl je okove in vezi, v katere so ga bili kovali sto in sto let in prvokrat v svoji zgodovini je zadihal iz polnih prsi pristo in svobodno.

Toda stara nesreča ni mirovala. Zopet so se našli ljudje, ki jim žilica tako dolgo ni dala miru, dokler niso svojega rodu zopet dali vkovati v

staro železje novega centralizma. Zaborno skledo leče na lastro mizo ...

Toda novi slovenski rod ni več oni stari hlapčevski rod. Novi slovenski rod čuti v sebi jekleno moč svojih mišic in jekleno moč svoje zavesti: **On hoče biti na svoji zemlji svoj gospodar!**

Ta bojni klic divja danes kot silen vihar od kršne Notranjske do mehkih štajerskih ravnin in od skalnatih gorenjskih gor odmeva tja doli do Sotle in Kulpe!

„Kot se neurnik ob povodnji vlije ter s liriba strmega v dolino plave, Z deročimi valovi vse obvlade.“

tako obvlada danes srca vseh Slovencev en sam klic: **Gospodje bočemo biti na svoji rodni slovenski grudi! Nič več hlapčevanja, nič več priklanja! Nič več milosti, ampak Pravico!**

S tem klicem stopa slovensko ljudstvo v odločilen volilni boj, mogoče najusodnejši, kar jih je Slovenstvo kdaj bojevalo. Ta klic je danes tako — splošen, da se mu ne zapira nobeno pravo slovensko srce! Danes pravijo Slovenci ne loči nobeno strankarstvo več, mali posebni interesi

resni so stopili daleč v ozadje pred velike Slovensko Mislijo!

Tej misli pripomoči v nedeljo, dne 18. marca do sijajne zmage, je sveta dolžnost vsakega zavednega Slovenca!

Slovensci! Dne 18. marca je in mora biti naš dan, dan naše sijajne zmage! Zato se boste vsi do zadnjega odločili, da kot en mož glasujete za zakonodajno avtonomijo Slovenije!

Pomanjkanje denarja v Sloveniji.

Naši gospodarski krogi silno tožijo nad pomanjkanjem gotovine. To pomanjkanje občutijo ne le veliki denarni zavodi, ampak z njim vred tudi vsak trgovec, vsak obrtnik in vsak kmet, ki je navezan na kredit, če hoče vzdrževati svoj obrat. Naravna posledica pomanjkanja gotovine so seveda dno visoke obresti za izposojeni denar, posledica visokih obresti pa je podražitev vseh izdelkov in pridelkov.

Glavni faktor, ki bi moral v prvi vrsti skrbeti za reden obtok denarja, v celi državi, je Narodna banka. Če bi ta zavod svojo nalogo razumel, bi se moral pri podeljevanju kreditov na posamezne dežele ozirati pač tudi nekoliko na davčne dajatve dotičnih dežel, ravno tako, kakor se je nekdanja poštna hranilnica na Dunaju zelo ozirala pri dodeljevanju kreditov na zneske hranilnih vlog v tej ali oni deželi. Kako pa deli pri nas kredite Narodna banka? Poglejmo, kaj poročajo o tem posamezni listi.

V enem listu beremo: „Ugotovili smo, da je del denarja, ki ga je posodila Narodna banka, **investiran**. Ako pogledamo dotacije centrale in posameznih filijalk Narodne banke, bomo takoj videli, kje se je največ denarja investiralo. Centrala Belgrad je imela dne 31. decembra 1922. odobrenega kredita 583 milijonov dinarjev, od tega je odpadlo na mesto Belgrad 490 milijonov, od tega mesto Zagreb 436 milijonov, podružnica Ljubljana 168 milijonov. Po posameznih pokrajinah so bili dne 31. decembra 1922. odobreni sledeči krediti: Srbija 666 milijonov dinarjev, Makedonija 58, Črna gora 16, Dalmacija 35, Bosna 93. Hercegovina 26, Hrvatska 586 ter Slovenija 263 milijonov dinarjev.

Mesto Belgrad je dobilo torej več kredita kakor cela Slovenija, petkrat več kakor Bosna! Belgrad ima jako malo industrije, niti desetino tega kar Slovenija, vendar pa je najbolj obdarjen s krediti. Belgrajčani so še precejšen del kredita od Narodne banke

uporabili za stavbe, torej so ga mnogo bolj imobilizirali, kakor v slučaju, da bi se ta denar porabil za nabavo strojev. Če bi Narodna banka skrbela v isti meri kakor skrbi za Belgrad, tudi za druge kraje naše države, ne bi bilo danes pomanjkanje denarja.

G. finančni minister pravi, da ne bo povečati kreditov. Pravico ima navsvetovati Narodni banki, naj kredite črta. Vendar pa bi finančni minister odpravil z enim mahom sedanje pomanjkanje denarja, ako bi napravil svojo dolžnost glede 20% bonov, ki so bili izdani leta 1919. ob priliki zamenjave avstrogrških kron. Ti boni približno znašajo 250 milijonov dinarjev ter so že davno zapadli v plačilo. Že leta 1920. je sprejel pokojni minister Kosta Stojanović v državni proračun določbe, glasom katere bi se imel en del izplačati tekem leta 1921., za drugi del pa bi se izdale kratkodobne državne obligacije. Do danes nismo videli niti vinarja na račun bonov.“

V nekem drugem listu pa beremo o tem poglavju: „Pomanjkanje denarja in gotovine obstoja sedaj že več mesecev. Ni še znamenj, da pride do omiljenja mučnega položaja. Obstoječe prilike so zelo neprijetne. Zastoj je v vseh strokah. Trdo so prizadeta velika industrijska podjetja, ki so pred vsem navezana na domačo prodajo. Naročeno blago zaostaja v skladišču, ker odjemalci, trgovci kakor zasebni naročniki, ne morejo do denarja. Za vzdrževanje obratov pa treba vedno novih sredstev. Zagotovitev teh sredstev je tem težavnejša, ker gredo cene sirovin kvišku. Mnoge stroke trpe vsled slabih razmer v širokih konsumentskih krogih, ki se morajo ob daveči draginji in slabih plačah odpovedati najpotrebnejšim stvarim. Vsi napori, ves trud, vse intervencije in različne predstavke naših gospodarskih organizacij, da bi naš emisijski zavod dal v večji meri kredite našim velikim in starim industrijam, so bili dosežaj zaman. Vse prebrčevanje in dokazovanje, da so slučajno prvi čas po prevratu dovo-

LISTEK.

Avtobiografija Jugoslovena.

Rodil sem se v okraju Žabji mlaki, ki je dala našemu narodu že dovolj zaslužnih mož. Omenjam med njimi samo narodno mislečega konjederca Miho Kampo, slavnega organista Petra Ježovnika, odličnega stražmojstra in poznejšega vladnega diurnista Franceta Počivalnika, ter nadebudnega policijskega detektiva Janeza Negoda, ki pa je po mizi zašel na napačna pota. In ta Žabja mlaka je prižgala luč življenja tudi meni.

Že v zorni mladosti mi je naklonila usoda srečo, da sem dobil za učitelja izven ozkih mej domovine znanega Melhiorja Stareta, ki je vedno sedel za mizo in držal v svoji desnici leskovo, segajočo v zadnji klopi. In te leskovke nise-n okusil nikdar, ker sem bil nadarjen in sem sedel v prvi klopi. Ko sem dovršil enorazrednico z odliko, me

je odpeljal moj modri in blagopokojni oče, posestnik in hišni gospodar v Žabji mlaki št. 2., v mesto v latinske šole, da se pripravim za svoj poznejši poklic.

Tu mi je bila usoda skoro enako mila kot v Žabji mlaki, kajti moji profesorji so bili po večini samo najboljši pedagogi. Videvši ta migljaj usode, sem se vrgel še z večjo navdušenostjo na študije, da ne zanemarim ničesar, kar mi nudi usoda. Poleg tega sem se navduševal za Koseskega, Marliftove ter Funtka in Gangla. Gimnazijo sem dovršil po 12 letih, a bi bil storil to že prej in sicer z odliko, če ne bi bila avstrijska vlada spoznala moje poti in jo skušala onemogočiti s pomočjo nekaterih nji vdanih hlapčev v zvišeni obliki profesorjev. Ali že takrat se je pokazalo, da zame ni ovir, kakor jih ni bilo za Krpana, ko je hitel na pomoč cesarju Janezu.

Po dokončani gimnaziji ni bilo zame nobenih dvomov, kam naj se obrnem. Šel sem na univerzo in poslušal

vse slavne profesorje vseh fakultet, kar je le odgovarjalo moji na široko zasnovani naravi. Gotovo pa je že vsak uganil, da se ni mogla izčrpati moja individualnost samo s študiranjem in opazovanjem, kajti jasno je, da je bila že takrat v meni silna tvorna sila. In da ji dam duška, sem napisal z vsem znanstvenokritičnim aparatom opremljeni študiji: „Kdaj so prišli Mongoli v Evropo?“ in „Ali so bili stari Iliri brahi — ali dolihokefalni?“ Ti znanstveni deli sta opozorila name drja Ilesiča in Govekarja ter tudi velikega Bismarcka, ki je povpraševal po meni Maksimilijana Hardena in zahteval od njega prognozo moje bodoče kariere. In če ni Harden tega nikjer omenil, je to samo nov dokaz za njegovo sovraštvo do Slovanov, kar si naj zapomnijo vsi tisti temni elementi, ki ne znajo in nočejo ceniti našega osvobojenja. Tudi ruski car si je dal pri neki priliki referirati od zunanega ministra o meni.

Tako opremljen z vsemi duševnimi darovi, prirojenimi in priučeni, sem

se potegoval za službo, odgovarjajočo tem darom. A dobil je nisem, ker je imela avstrijska vlada proti meni instinktivno dovolj razlogov. Zato sem ji obrnil hrbet za vedno in čakal velikega trenutka, ki je moral priti. Persekucije in obsodbe na smrt me niso mogle doseči, ker sem odšel v svoji intuitivnosti daleč, daleč tja, odkoder sem lahko smejal onemogli jezi svojih trinoških zasledovalcev. Tam sem delal za svoj ideal in potrpežljivo prenašal svoj križ po trjevi poti, kakor je to tako lepo povedal moj osebn in strankarski prijatelj gospod A. G., ki je dal drage volje vse druge podrobnejše informacije glede mojega življenja in moje kariere, da se navdušuje ob njih naša mladina, naš up in naša nada.

In ti, pleme slovensko, šibka grana enotnega velikega jugoslovenskega naroda, ne pozabi nikdar, da si ti je rodil sin, ki je dosegel najvišjo mogočo čast v državi in s tem opozoril nate ne samo jugoslovensko ampak vso svetovno javnost.

ljani krediti našim starim industrijam z zdravo in krepko osnovno popolnoma nezadostni, so bila doslej zastoj. Kakor danes stvari stoje, nam v Sloveniji ni pričakovati prepotrebnih kreditnih opore, katera bi pomagala preko sedanjih izrednih prilik v gospodarstvu. Cuti smo morali zelo bridke očitke zaradi nacionalizacij, kakor da bi bile gosodarsko politično za našo domovino boljše, če bi vsepovsod še nadalje robotali tujemu kapitalu, ki je — zlasti nemški in avstrijski — peto leto po prevratu pri nas mnogo močnejši nego je vobče pri nas znano.

Ako se nas tako zavrača v težkih časih morda iz prevelikega vpoštevanja gotovih znanih strok eksportne kupčije v drugih delih naše države, bi bila pač stvar pravične obzirnosti, da se ne odvaža iz naših denarnih central v Sloveniji kapitalne nabirke in odviške v Belgrad ter tako še bolj postruje daveče pomanjkanje denarja in gotovine pri naših kreditnih vrelih. **Nezaslišano je, da je navzlic utemeljenim protestom komandira odviške pri Čekovnem uradu v Ljubljani dol v centralo, menda v državno hipotekarno banko. Z vsem poudarkom moramo ugovarjati taki praksi, ki je usodna za naše gospodarske prilike. Za pravične potrebe naše industrije se zapirajo s trdo roko kreditna vrela zavoda, ki je v prvem redu poklican skrbeti za oporo in oploditev gosodarskih naprav.**

Kaj pomeni 18. marec?

(Dopis.)

V nedeljo, 18. marca bodo stopali slovenski volilci na volišča, da povedo svojo sodbo in — obsodbo.

V nedeljo bodo povedali, da pomenijo te volitve za celokupno slovensko ljudstvo **en sam velik in glasen protest cele Slovenije proti centralizmu.**

Volili bodo vsi **kmetje**. Kmetje bodo protestirali proti skrajno nepravični odmeri davkov, ki v Sloveniji presega že vsako mero, dočim plačujejo v Srbiji njihovi tovariši znatno manj kakor oni, ali pa — nič.

Protestirali bodo, da morajo slovenski vojaki služiti daleč proč od svojih domov, brez vsake opravičene potrebe.

Protestirali bodo proti zapostavljanju slovenskih kulturnih ustanov, za katerih vzdrževanje prispevajo ravno oni več kot dovolj s svojimi davki.

Volili bodo **trgovci in obrtniki**. Tudi ti bodo 18. marca protestirali proti neurejenemu prometu, proti carinskim šikanam in proti visokim davkom, ki prete našo industrijo, obrt in trgovino naravnost uničiti,

Istočasno pa vidimo močno sredotočno gibanje, ki nam suši in izpodjeda ekonomski život. Taki drenaji glasno ugovarjamo! To ravnanje je pogrešno tudi zategadelj, ker Čekovni urad s tem izgublja na mobilnosti in dobiiva tudi manjša plačila za izposojila.

Kaj pravite, iz katerih listov smo posneli te podatke? **Samo iz centralističnih. In sicer prvi del iz „Jutra“ z dne 11. marca, drugi del pa iz „Slovenskega Naroda“ istega dne!**

Tako prihajajo počas: in polagoma tudi naši največji centralisti do spoznanja, da nas mora belgajski centralizem prej ali slej **gospodarsko popolnoma uničiti**. Mi smo to uvideli že zdavnaj in že tretje leto opozarjamo na nevarnosti, ki prete našemu gospodarskemu in kulturnemu življenju od tre strani. Spočetka smo uživali za svoj trud neslane psovke, danes pa korakajo za nami ravno tisti, ki so bili še pred dvema leti naši najglasnejši nasprotniki!

Slovensko ljudstvo danes uvideva na celi črti, kdo je imel prav — ali mi avtonomisti, ali centralisti. **Zato se nobenemu zavednemu Slovencu v nedeljo, 18. t. m. ne bo težko odločiti, koga in kaj naj voli! Volite kot en mož zastopnike tiste stranke (tistih strank), ki so odločno proti centralizmu in za zakonodajno avtonomijo Slovenije!**

Volitve v nedeljo bodo sijajna manifestacija zahteve, **da hočemo lastno zakonodajo na lastnih tleh vzrastlega slovenskega ljudstva!**

Zato vsi na volišče do zadnjega moža!

Prišli bodo v gostih trumah **kmetje** in bodo z volilno kroglico v roki izjavili, da bo **slovenski kmet srečen in zadovoljen le v Sloveniji, ki bo imela lastno zakonodajo.**

Prišli bodo **delavci** in bodo izjavili, da **slovenski delavec** more svoje upravičene zahteve uveljavljati le v Sloveniji, ki ve ceniti pomen moderne socialne zakonodaje.

Ovadba.

Policijsko ravnateljstvo v Ljubljani je prejel o vtorek 13. t. m. sledečo ovadbo:

Pol. stražnica št. 1.
Posl. št. 9999
Exp. 13./3. Ljubljana, dne 13. marca 1923.

Kr. policijsko ravnateljstvo v Ljubljani.

Javljam službeno, da se novi zapriseženi ljubljanski župan v svojem odgovoru na govor gospoda pokrajinskega namestnika ni zahvalil Nj. Vel. Kralju za svoje imenovanje in ni dal zaklicati Nj. Vel. Kralju trikratni „živijo“.

(Podpis nečitljiv)
službojoč stražnik.

Na policijskem ravnateljstvu so zapisali na drugo stran te velezanimive ovadbe:

Referendum.

(Nadaljevanje.)

Zadnjič smo na kratko omenili, kaj pomeni „referendum“ v Švici in smo pokazali, da v Švici ravno „referendum“ ali ljudsko glasovanje poslance in vlado silno omejuje v njihovi vladni moči s tem, da je odločitev ravno v najvažnejših političnih vprašanih pridržana **direktno ljudstvu.**

Kako pa je bilo prej v Avstriji? Avstrijske postave so pač pripoznale, da je poslanec nekak zaupnik ljudstva, kateremu da ljudstvo „mandat“ (= naročilo), naj zastopa težnje in želje ljudstva — toda to „naročilo“ je veljalo le **do dne izvolitve.** Kakor hitro pa je bil kdo izvoljen za poslanca, je imelo „naročilo“ (mandat) le še toliko veljave, da se je poslanec lahko okrog bahal, da je „ljudski zastopnik“, v parlamentu pa ni bil več „mandatar“ ali pooblaščenec ljudstva, ampak postava ga je **proglasila za popolnoma neodvisnega od ljudskih želja in zahtev, tako da je vedno lahko glasoval po svoji la-**

Prišli bodo trgovci, obrtniki in industrialci. Tudi ti bodo izjavili, da so centralističnega jeroštva siti do grla in da vidijo svojo rešitev le v Sloveniji, ki si bo sama dajala svoje postave.

Prišli bodo **uradniki** in tudi ti bodo povedali, da jih more rešiti njihove bede samo pravičnost **slovenske uprave.**

Vsi prav vsi bodo prišli in bodo glasovali

„za lastno zakonodajo slovenskega naroda.“

„Slovenski Narod“ — Ljubljana. — V nadaljno postopanje.

„Slovenski Narod“ je objavil dne 14. t. m. med „Dnevnimi vestmi“ tole notico:

„Navzroč sem bil pri včerajšnji inštalaciji novega župana dr. Periča. Mestna zborovalnica je bila okusno okrašena . . . poslušal sem govor . . . in odgovor in bil sem frapiran . . . Pri nas se je včeraj zgodilo . . . da je novi župan pozabil, . . . da bi pozval občinski svet, naj zakliče kralju „Živijo.“ Znamenje časa in razmer . . .“

Da bo „Slovenski Narod“ še bolj demokratičen kot je, ga opozarjamo na razliko med „imenovanimi“ **uradniki** in med **izvoljenimi zastopniki narodne volje.**

stni volji, kakor je hotel on, a ne ljudstvo, ne da bi bil zato komu drugemu odgovoren kot svoji „lastni vesti.“

Tako je dala avstrijska postava poslancem nek dvoličen položaj: priznala je sicer, da ga mora ljudstvo izvoliti, toda po izvolitvi ga je napravila za neodgovornega gospoda.

In res, v Avstriji je bil poslanec velik gospod! Njemu se ni bilo bati nobenih omejitev, kakor v Švici, ampak on je **po svoji volji** sodil, val pri sklepanju postav. Ljudstvo pa ni imelo drugega sredstva za naziranje „dela“ svojega zastopnika kot — molk.

Na drugi strani pa je „parlamentarna“ vlada morala biti „imenovana“ od vladarja. Vsaka avstrijska vlada se je navadno mnogo bolj ozirala na svoje „cesarsko imenovanje“ kakor pa na okolnost, da je odgovorna parlamentu. Zato so avstrijski ministri prehude opozicijske poslance le preradi opozarjali

F. K.:

Volivec.

Jože Škorenj je bančni uradnik. Ne da bi bil mogoče predstojnik kakega oddelka ali sploh odločujoča oseba, ki ima skrbi tukaj in tam! Ne, tega ne, on je pač uradnik brez priveskov v naslovu. Ves dan sedi za mizo, razgrinja akte, jih urejuje, numerira, vpisuje v debelo knjigo, kjer se vrste številke v lepem redu pravtako kot dnevi njegovega sedenja. In pri tem je navidez popolnoma zadovoljen: od življenja ne pričakuje bogvekaj, pravtako kot življenje od njega ne.

Hm! Da življenje od njega ne pričakuje bogvekaj?

Če prideš zvečer v »njegovo« kavarno ga moraš opaziti: sam sedi za mizo in čita časopis. Za politiko se namreč močno zanima že od nekdanj! V splošnem se drži resno; včasih stisne ustnice, včas pa malo pomežika. Toda vedno ni takšen! »Ha, že zopet ena!« Časopis položi na mizo, vdari z dlanjo po njem in se napoti, da poišče znanca. — »Vojska bo, revolucija bo, sneg bo, še pomlad bo 21. marca!« On govori vedno glasno! Naj le slišijo tudi drugi, kaj misli on o tem, kar pisarijo razni do-pi-su-hi, in sploh, naj slišijo kaj on misli — sploh. — Ko pride nazaj na svoje mesto je nervozen in v takem stanju ga zanimajo vseponovi sam zase in se kar na na-

druge reči. Okolica? En sam pogled, ki je komaj pogled, mu pove, da ni zanimanja vredna. V levem žepu telovnika ima malo ogledalce. »Da, da, bilo je lepo,« namreč v onih davnih dneh, ko se je on pričel imenovati posestnik malega ogledalca in v njegovih besedah je gromozen protest proti krutemu nerazumevanju današnje dobe. »Sicer je pa prav tako,« on si raje ogleda svoje zobe. Vse povrsti: od tistega črnega tam zadaj, ki stoji sam — sameat med prepadi, preko nakovanih podočnikov, do lepih, belih sekavcev, ki so mu radost in veselje v težkih sekundah življenja. Hopsa — tukaj je velika gnojna rana — to se pravi ne ravno gnojna rana, ampak mala črna pika, na levi strani prvega sekavca v zgornji čeljusti. Hu — kako razmere preizkušajo človekovo moč, tvojo doslednost, tvojo vstrajnost in vendar si preziran, opljuvan, pritiskan k tlom, da bi — Človek! Vstani! Spregovori! — Ne, ne, ne! Tako je, ker mora biti, da spoznaš in — dozoriš! Vse je denar! Luknjica v zobu, pa je že denar iz nje! Pa ne zate, seveda! Le poglej krog sebe: sami obrazi kot da jih je zgneten onga, no — Smith, da, da Smith. — Ko bi nič ne čital, pa bi lahko vedel, da so volitve ante portas! — Zadnja miselnost vez mu je izredno po volji: parkrat jo še

gled ob njej docela pomiri. Zopet vzame časopis in čita. — Pa mislite, da res čita časopis? Lepo vas prosim, zakaj pa sedi že dve uri v kavarni? Tamle, tik pred njim stoji, ki mu je zadnjič osebno iz rok v roke izročil vabilo na volivni shod: na, ti numerus v čredi, pojdi in reci — da, drugo opravimo že sami. Fej! Kaj je mož? Mož predvsem ni baba! In kaj je znak moža? To tukaj je ravno, kjer je velika gnojna rana, današnje — današnje — dobe! Seveda, bum, bum, bum, same volitve kamor pogledaš! Pa mislijo, da so ljudje, pa so le gramofoni! Le poglej ga tamle, gotovo je kak profesor: z svinčnikom v roki računa koliko bo pridobila njegova stranka. Revež, ti revni, tega pa ne ve, da bi z njim čisto nič ne zgubila! In onile je državni činovnik — specialist: usmiljenje, ljudje, saj vidite kdo sem. Deset kroglice bi mi dal, da bi se ja nikomur ne zameril! Tisti počesanec za njim je pa kandidat kakšne tako polizane stranke kakoršen je sam. Za polleta naprej je že preračunal poslanske dnevnice, zato je prepričan, da mu ni treba misliti več na nobeno stvarco na svetu! — Ljudje božji, ali mislite, Jože Škorenj ne vidi problemov dobe, ki kot velike gnojne rane same silijo v ospredje in prosijo in ječijo: ozri se na nas, brigaj se za nas! Avtonomija, centralizem, so-

cializacija, promet, šolstvo — in tako brez konca! Oho! — On bi prav dobro vedel, kje je treba obveze in kje treba zastaviti nož! Ampak naj pogleda eden na kandidatne liste, kakšne ekselence duha se bleščijo iz njih! Brrrr! —

Ko gre iz kavarne pokima mimogrede znancu, ki drugače ni v mestu in ki ga ustavi.

»— ta živahnost, ta velikopoteznost novih stavb, povem ti, da sem frapiran!«

»Zaplankan si, fant! Ljubljanca, dovga vas! Kihneš pred pošto, bogpomagaj je pa pri sv. Petru!« On bi nekaj povedal iz svojega življenja, pa raje molči in se domišlja nečesa drugega. »Čehoslovaška je pred gospodarskim polomom! Tukaj beri poročilo iz Južne Afrike: doli je radija na kupe! Adijo!«

Zunaj pred vrati obstane, nasloni se na palico in premišljuje dobre pol minute. Nato napravi velik korak in korači, kot se spodobi za moža, ki razpolaga z marsičem, kar odbija vse z eno samo kretnjo svoje leveice. Klerikalcev ne, demokratov ne, radikalcev ne, socialistov ne, komunistov ne, Šusteršiča ne, kmetijacev ne, ne, ne. Zakaj ne? Zato ne, ker on ve zakaj ne! On se docela zaveda svojega položaja, vidi jasen cilj pred seboj in pot po kateri ga ima doseči! — Da, da, Jože Škorenj ima cilj pred seboj! Lahko noč!

Nova kočevska železnica. Kakor izvemo iz dobro poučenega vira, začno graditi novo kočevsko (Pucelj-Zupanič...evo) železnico že prihodnji teden.

na to, da se protivijo samemu cesarju s svojo opozicijo in ne vladi. Ta položaj ni najmanjši izmed vzrokov, da se je mogla tako dolgo vzdržati med poslanci avstrijskega parlamenta včasih že naravnost grda in smešna hlapčevalnost na zboraj. Absolutistični centralizem pa je kljub navideznemu parlamentarizmu prav do zadnjega bohotno cvetel in dosegel svoj višek v voj-

ski diktaturi za časa svetovne vojne! Tako „ljudsko zastopstvo“ smo imeli v pokojni Avstriji. Tam ni nikdar odločevala pravica, ampak samo milost. Kdor je bil bolj „priden“, ta je prinesel s seboj domov volilcem več „cukerčkov“. Če bi bili volilci v Avstriji zavrednejši, ali pa če bi bili imeli „referendum“ po švicarskem vzoru, bi Avstrija mogoče še danes stala.

gospodarski članek o čeku izvrsten, da pa je — groza — bistven prepis nekakega njegovega članka, ki ga je on že l. 1921. objavil v „Slovenskem Narodu“ in ki je zbudil kolosalno pozornost v vsej jugoslovanski javnosti. — Saperlot, sedaj smo pa „hm“! V opravičilo svoje povemo, da objavljamo naše gospodarske članke za kmete in delavce, ne pa za našo učeno gospodo, kakor je n. pr. g. minister, to pa zato, da jih s preprosto besedo poučimo o rečeh, ki se dandanes o njih mnogo sliši. Naš članek o čeku smo mi — resnici na ljubo povejmo! — prepisali iz poljudne nemške brošure gospoda Granichstaedten-Czerva „Grundbegriffe des modernen Bank- und Börseswesens“. — Sedaj nam je g. minister za Slovenijo javno povedal, da je tudi on svoj fulminanten članek prepisal iz ravno iste brošure kot mi. — Sožalje!

lo nedeljo napovedani prihod je izostal baje iz strahu pred demonsracijami. Da se predsednik vlade ne upa priti v katerokoli mesto lastne države, to je mogoče samo v krajevini SHS.

Knofe štejejo. Gospod Pucelj šteje knofe na telovniku: Ali bom — ali ne bom? — Onaj Pašič iz Biograda pa šteje: Ali v Ljubljano — ali v Biograd? — Nazadnje pa pravita oba: Ljubo doma, kdor ga ima!

Čevlji z znanko „Peko“ domačih tovarov Peter Kozina & Ko. so priznano najboljši in najcenejši. — Dobite jih povsod. Glavna zaloga: Ljubljana, Breg štev. 20, na drobno Aleksandrova cesta št. 1.

Prorokovanja.

If starih bukev nabrau inu brumnimu slouenskimu folku raftoumazhil E. G.

II.

Tako je prorokoval isti Janez Krstnik konec Županičevega pohoda:

Kej ti sdaj ti. o preufetni inu grofovitni mosh? Od kod tu pride, de my shlishimo, de ti s' krivavo inu resbito glauo is nashe lepe inu shlahntne Krajnke v' Shumadio beishish? Kam je prishla tvoja nikadajna mozh? Kej je sdaj tvoja stara ferzhnost? Kej je tvoje preufetnu inu grosovitnu naprejfvetje, s' katerim ti nas ftrashil inu shugal, de bosh vfe nashe hribe inu doline s shumadinskim duham skosi luftal? Vidish, de fabftojn ti ti saupal inu fe nana-shal na obilnost inu mozh tvojih sholnerjou. —

I. Tako je prorokoval Janez Krstnik od fvetega Križa v lepi vipavski dolini Županičev pohod v Slovenijo: Sedaj meni naprei pride kar piffo od Nikolaia shumadiskiga krajla, kateri je bil tako mogozhen, inu frezhen, de kamerkuli s' fvojo ferzhno vojsko je prishal, Purgarji mu to nprut mefne kluzhe nesli; enkrat vlezhe fvojo vojiko zhes letu velikiu, inu shlahntu meftu Grible, purgarji fe prefrashio, videozh de njemu vbrantit fe nemorio, fatoraj eniga janzaz fpeko inu fod vina pripravio inu krajlu naproti nefejo. Kakor Nikolaj je to vidil, prezj s' kojna dol skozhi, inu fvoym sholneriom fapovej nafaj fe verniti, inu tuištu meftu s' myrom puftiti, —

TRBOVELJSKI PREMOG IN DRVA

ima stalno v zalogi vsako množino. Družba Ilirija, Ljubljana, Kralja Petra trg 8. Telefon 220.

Gospodarstvo.

O menici.

Imamo skušnje, da mnogi ljudje še nimajo pravega znanja o pomenu menice. Veliko ljudi je, ki vidijo v menici le pripomoček za nereelno dejanje in mislijo, da je menica za druge rešilno sredstvo za tistega, ki se gospodarsko že potaplja. Mnogi mislijo, da tisti, ki podpišejo kako menico pride končno na kant in na — „krvavo rihto“. Temu pa vendar ni tako!

Menica se je rodila v Italiji in je plod naravnega razvoja svetovne trgovine. Kdor kupi kako blago v večjih množinah, pa ne more ali noče istega takoj plačati, izda prodajalcu blaga menico mesto denarja. Kupec navadno to kupnino plača šele, ko kupljeno blago zopet proda naprej. Kdaj prilično ga bo prodal, to navadno že ve. Zato izstavi menico n. pr. na 30 dni ali na 3 mesece, pol leta in podobno — na čas, ko bo večji del kupljenega blaga že dalje prodal in torej mogel plačati. Prodajalec blaga pa časih tudi ne more čakati predolgo; zaradi tega prejeto menico eskomptira. Na primer: Nek pekovski mojster rabi moko. Stopi v bližnji mlin in kupi 1000 kg moke, ostane pa mlino kupnino dolžan. Mlin pa je moral žito kupiti na kmetih. Mlin pravi torej peku: Ti izstaviš meni menico, v kateri se zavežeš v gotovem roku, n. pr. v 30 dneh, plačati kmetu N. N., ki mi je prodal žito, kupnino po Din 6000. — Menica bi se toraj glasila nekako takole: Celje, l. svečana 1923. V šestih mesecih a dato plačate (pek namreč) na to menico na povelje N. N. (to je kmet, ki je mlino prodal žito) znesek Din 6000. — Podpisi: Mlin N. N., pek N. N., zadnji kot akceptant.

menico, kar se izvrši s posebno pismeno pripombo na meničnem hrbtu. Če imam n. pr. jaz A v roki menico, glasom katere mi mora plačati B. l. maja posojeni mu znesek Din 1000. — jaz pa sem ravnolično dolžan tretjemu (C), izročim menico le temu. Ta jo zopet lahko odda naprej in tako potuje menica iz rok v roke ali kakor pravimo cirkulira ter je toliko vredna kot bankovec za Din 1000. —

Menico izstavi lahko vsakdo, ki je polnoleten. Menica pa ima vrednost samo tedaj, če jo kdo akceptira, ki je na glasu, da more znesek, na katerega se glasi, tudi plačati. Če dolžnik menice ne plača ko zapade v plačilo, mora njen imetnik dvigniti protest pri notarju ali pa sodišču in sicer v kraju, kjer redno biva dolžnik. Ako se je menica po nepredvidnosti izgubila, se jo mora amortizirati in znaša amortizacijski rok le 45 dni. Ako se menica sodno vtožuje, postane menični plačilni nalog pravomočen že v 3 dneh.

Kdor bi menico ponare dil zapade kazni zaradi goljufije in se kaznuje z ječo od 6 mesecev do enega leta. Kdor je dolžan, more pri sodišču ugovarjati le pristnosti podpisa ali zaradi podobnih reči, ne pa zaradi osebe, ki je upravičena dobiti denar.

Narodno gospodarski pomen menice je, ker lahko cirkulira kot denar, odnosno zanesljiv kreditni papir. Pri večjih trgovskih kupčijah je koristna, ker ni treba prenašati gotovine in je izguba na obrestih manjša.

Menično pravo se skuša neprestano izboljševati in posplošiti. Prav močna je struja, ki hoče z ozirom na svetovno trgovino doseči, da bi bilo menično pravo za vse evropske države enako, to je, da bi slovelo na istih principih. Trgovina je pač internacionalna. V tej smeri gre ves gospodarski razvoj kapitalistične družbe v njeni zadnji epohi. V naši državi še danes nimamo enotnega meničnega zakona in se za to nihče ne briga. Ja, naši ministri in njihova „ministrstva“ so pač preblizu — Albanije.

Žitne cene v Somboru. Pšenica po 1800 kron, koruza do 1100 kron, oves do 1240 kron, moka št. 0 pa po 2700 kron.

Žitne cene v Zagrebu. Pšenica 1800 kron, koruza do 1100 kron, moka št. 0 po 2800 kron.

Cena živine v Zagrebu. Voli prvovrstni do 48 kron za kilo žive teže, drugovrstni do 40 kron. Krave prvovrstne 44, drugovrstne 40 kron. Svinje prvovrstne 104 krone, drugovrstne 100 kron.

Dnevne vesti.

Tajništvo narodne napredne stranke v Knafljevi uličici št. 5 namerava še pred volitvami objaviti nov program v lični brošurici okusne zunanosti. Kakor smo izvedeli na verodostojnem mestu, ni res, da se je našel dotični program med pozabljenimi in strohnelimi rokopisi uredništva „Stare Fregate“. Kaj takega trdijo le tisti zlobni jeziki, ki jim je popolnoma tuja življenska sila in ergija nove stranke; pač pa je res, da so dotični program izkopali minuli teden v grobu egiptovskega kralja Tutankamena. Energični diplomatski koraki merodajnih faktorjev so imeli popoln uspeh in je komisija, ki vodi izkopavanje tutankamenskih grobov, drage volje ustregla zahtevam države SHS in je odstopila dotični program Knafljevi ulici št. 5. — E. G.

g. Popovič. V isti dobi je ta gospod tudi pošiljal v inozemstvo brzobjavke s podpisom tedanjega ministra vnanjih zadev dr. Trumbiča, ne da bi bil ta za to vedel, ker je bil v — Parizu, na mirovnih pogajanjih. Za poslanika na Dunaju se je dal imenovati, odšel pa še cele mesece ni na svoje mesto, ampak je lepo ostal v Belgradu in tam vlekel lepe dijete v — francoskih frankih! Takih lepih stvari se pripoveduje o tem lepem gospodu še več. Najlepša pa je njegova najnovejša afera s koroškimi Slovenci. Pred pogajanjmi, ki so se vršila nedavno v Belgradu med Avstrijo in Jugoslavijo za rešitev cele vrste spornih vprašanj, med katera spada tudi vprašanje koroških Slovencev, je izdelal celovški konzul g. Rašič lepo in pravilno poročilo o položaju koroških Slovencev. To poročilo je poslal g. Rašič na Dunaj. Gospod Popovič pa je to poročilo vrgel v koš, izdelal sam neko skrupalo, ki kar mrgoli netočnosti, in na podlagi tega poročila so se vršila v Belgradu pogajanja med nami in Avstriji! — Gospodu Popoviču bodo za njegove usluge večno hvaležni ostali — Avstriji!

Upanje. V 12. št. „Orjune“ bermo sledeči inserat:

„Upanje“.

Marjetica in Trobentica želita dopisovanja z živahnimi, a značajnimi gospodi Orjunaši. Pismo je vposlati pod „Marietico“, ali „Trobentica“ poštno ležeče Ljubljana.

Kako je že dejal Fran Levstik? „Čuj, upanje hodi pred nami Od rojstva, da gremo s svetá; Ko tare nas breme na rami, Nam palico v roko podá.“ —

E. G.

Zdravilo za v litve. V Chicagu se je pojavil no poročilih ameriških listov neki Emil Cone, ki zdravi bolnike z autosugestijo. Namesto zdravljenja mora bolnik venomer deklamirati: „Vsak dan in v vsakem oziru se počutim bolje in bolje“. — Ko je g. minister Zupanič to izvedel, se je zaklenil v svoj „portfelj“ in od tedaj deklamira ves božji dan: Vsak dan in v vsakem oziru je v Sloveniji več radikalov“. — E. G.

Ne praskaj, kjer te ne srbi! V radikalnih „Jutranjih Novostih“ od pretečenega torka je zapisal g. minister dr. Niko Zupanič, da je bil naš

Na telefonu. „Haló-haló... Kdo tam?“... „Tukaj Hribar!“ — „Dobar dan, gospodine — ovde Nikola Pašič. Slušajte, gospodine, pa kako to...“ — „Pa molim, gospodine predsedniče, ja vas osiguravam...“ — Hvala lepa, ja sam več osiguran, več pet puta...“ (Rrrr — zvonec odzvonil).

Fantje Ljubljancanje. V Ljubljani je mnogo uradnikov. Uradniki v Ljubljani so slabo plačani. Vsi godrnjajo. Eni pravijo: Prokleti demokrati! Drugi pravijo: Prokleti radikali! V nedeljo bodo pa vsi do zadnjega volili — demokrati!

Peti vzdih g. Puclja. „Oh, ko bi v nedeljo vsaj ostanek dobil — oh, ostanek dobil!“

Nikola Pašič ni prišel v Ljubljano. Zato pojde baje g. Ivan Hribar iz Ljubljane!

„Jutro“ prinaša v najnovejšem času zelo lepe članke, v katerih zavzema za slovenske interese. Če pojde tako naprej, bo dr. Žerjav postal lepega dne častni član slovenskih avtonomistov. Samo kandidirati ne bi smel na avtonomističnem programu, ker potem je zguba že tu.

Imeniten diplomat je srbski oziroma SHS poslanik na Dunaju, g. Tihomir Popovič. O tem možu bermo: Ko je bil pomočnik ministra vnanjih zadev v Belgradu, je spravil to ministrstvo pri vseh diplomatih v slabo luč. Vsi diplomati tujih držav so na neki nalašč v ta namen sklicani seji pred par leti sklenili, da ne bodo občevali v vnanjem uradu tako dolgo, dokler bo tam „vladal“

IZDAJA LJUBLJANSKA ORGANIZACIJA SLOV. AVTONOMISTOV. Odgovorni urednik Jože Petrič. Tiskarna J. BLASNIKA NASL. v Ljubljani.

Berite

ravnokar izšlo brošuro „**Jugoslovenci, Slovani in Jugoslovani**“, ki je najboljši politično-kulturni spis, kar jih je bilo napisanih po vojni. Naroča se pri upravi našega lista. Cena Din 5—, s poštnino 25 para več.

Valentin Vojska

pleskar in ličar, Ljubljana, Cerkvena ulica št. 11. se priporoča slavnemu občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela. Cene zmerne. Delo solidno. Knjigoveznica, kartonaža in galanterija

Novim zvonovom

Prilpote pozdravne pesmi. (Za mešani in moški zbor, Nada Zborska op. 3.) Ima organist, Rozman, Vel. Nedelja. Cena: denar naprej 4, po povzetju 9 D.

Šmarnične trte.

Proda se 15.000 prvovrstnih in boljše vrste belih šmarničnih trt, komad po 3 krone. Oglasi se pri Vinko Vunk, Senčak, pošta Juršinci pri Ptuju.

Vaše blagorodje!

Kdor hoče imeti dobro slikarsko delo s pristnim blagom naj se obrne na:

Fr. P. Stare

slikarski mojster v Ljubljani
Florjanska ulica št. 16.

Popolnoma varno
nasložite svoj denar v

VZAJEMNI POSOJILNICI V LJUBLJANI

r. z. z. o. z.

sedaj poleg nunske cerkve po leti 1. 1923 v svoji lastni palači ob Miklošičevi cesti poleg hotela „Union“.

Hranilne vloge se obrestujejo po 6% brez odbitka rentnega in invalidskega davka.

Vloge v tekočem računu se obrestujejo po 5 1/2%.

Hranilne vloge vezane na dobo pol leta po 6 1/2%.

Večji vezani zneski se obrestujejo po dogovoru.

Teodor Korn, Ljubljana

Poljanska cesta št. 8

se priporoča cenj. občinstvu za izvrševanje vseh

kleparskih in vodovodnih instalacijskih del kakor tudi za pokrivanje streh.

Vsa stavbinska in kleparska dela v priznani solidni izvršitvi. Proračun brezplačno in poštne prosto. Popravila točno in po najnižji dnevni ceni. Ambalaža in pločevine.

Miroslav Bivic, Ljubljana.

Sv. Petra cesta šte. 29

Se priporoča sl. občinstvu p n. tvrdkam za naročila vseh v to stroko spadajočih del. Velika zaloga šolskih map, notesov in blokov. Cene nizke. Postrežba točna. Delo solidno.

Vezanega „Avtonomista“

iz leta 1921 in 1922 se proda. Cena za letnik 1921 Din 35—, cena za letnik 1922 pa Din 50—. Dobi se v upravi.

„Nove zapiske“

letnik 1922. Nevezane se dobi istotam. Cena Din 25—.

Prometni zavod za premog

d. d. v Ljubljani

prodaja iz sloven. premogovnikov
velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno

la čehoslovaški in angleški koks za livarno in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briketo.

Naslov:

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. centrala v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/II. Podružnica v Novem Sadu (Bačka).

Naznanilo!

Naznanilo!

P. n. občinstvu ter znancem, prijateljem in gostom z dežele vljudno naznanjava, da sva odprla **28. februarja** opoldne v novi palači Ljubljanske kreditne banke, naspr. glav. pošte

prvovrstno kavarno

E·M·O·N·A

opremijeno z vsem komfortom.

Sklicujoč se na najino dolgoletno prakso, upava cenj. goste s solidno in skrbno postrežbo v vsakem oziru zadovoljiti ter se priporočava za naklonjenost.

Jan in Kati
FIALA.

RESTAVRACIJA se pozneje in se bo to sl. občinstvu naznanilo po časopisih.

odpre nekaj dni

Najboljša in najsigurnejša priložnost za štedenje!

Ljudska posojilnica v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 6 (tik za franč. cerkvijo)

obrestuje hranilne vloge in vloge na tekočem računu od 1. januarja 1923 po

5%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem decembra 1921 nad **110 milijonov kron** hranilnih vlog in nad **1.100.000 kron** rezervnih zakladov. — Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici), na hipoteke in v tekočem računu.

Trgovska banka d. d., Ljubljana

PODRUŽNICE:

Maribor, Novo mesto, Rakek, Sloven gradec Slovenska Bistrica

Šelenburgova ulica številka 1.

(PREJ SLOVENSKA ESKOMPNA BANKA)

KAPITAL IN REZERVE DIN 17.500.000—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzojavni: Trgovska

T. l. foni: 139, 146, 458

EKSPozITURE:

Konjice, Meža-Dravograd, Ljubljana (mešjalnica v Kolodvorski ulici)